

แผนกวิชาศิลปการละคร
คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสนอ

ละครเรื่อง

แรงโลกีย์

ณ โรงละครอักษรศาสตร์

วันที่ ๒๖-๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๗

และ ๒-๕ กันยายน ๒๕๑๗

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ เจริญธรรม ๕๓-๕๕ สีแยกเทศบาล
ถนนมหาราช กรุงเทพฯ โทร. ๒๒๑-๓๓๒๐
นายการุญ สกฤตวันเจริญ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๑๕

จาก Desire Under the Elms มาเป็น แรงโลกีย์

เมื่อเริ่มมีความคิดที่จะดัดแปลง Desire Under the Elms มาเป็น แรงโลกีย์ นั้น ผู้เขียนนี้กวาดภาพดินแดนอันทุรกันดาร พื้นที่แตกกระแหงเพราะแสงแดดอันแรงกล้าแผดเผา ในแถบภาคอีสาน ในชนบทไกลออกไปจากแสงสีของอารยธรรม แทนที่ภูมิประเทศอันแห้งแล้งเต็มไปด้วยหิน ในนิวอิงแลนด์ สหรัฐอเมริกา อันเป็นฉากของเรื่อง Desire Under the Elms (ค.ศ. ๑๙๒๔) ของ Eugene O'Neill พื้นที่อันทุรกันดารทำให้ต้องใช้ชีวิตอย่างแร้นแค้น ผู้ที่เข้มแข็งกว่าเท่านั้นจึงจะคงอยู่ได้ เมื่อต้องก้มหน้าก้มตาอยู่กับงานหนักตลอดปีตลอดชาติ ผู้คนก็เลยพากันสร้างภาพพจน์ในความฝัน อันบรรเจิดเกี่ยวกับแดนในอุดมคติ.... "บางกอก....แดนเนรมิต....ผู้คน อยู่กันสุขสบาย ไม่ต้องทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำอย่างพวกเราที่นี่" (!!!) บางกอกเมืองสวรรค์ในความฝันของชาวชนบท ก็คงไม่ผิดอะไรกับ แคลิฟอร์เนียในยุคตื่นทองของอเมริกาในปี ค.ศ. ๑๘๕๐ ของ O'Neill นั้นเอง

ละครเรื่อง แรงโลกีย์ เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา จากการที่ตัวละคร เช่น เฒ่าบุญ กับลูกชายทั้งสาม และอาบจิต เมียสาว เข้ามาในชีวิตพัวพันกันอย่างยุ่งเหยิงโดยมีแรงผลักดันของธรรมชาติ กิเลส และตัณหา ผลักดันไปตามวิถีชีวิตของแต่ละคน อย่างที่เราจะเรียกว่า

“ชะตากรรม” ก็คงจะไม่ผิดนัก มนุษย์ตกเป็นเหยื่อของ “แรงโลกีย์” ในลักษณะต่างๆ กัน

แต่บุญญ ด้วยความภูมิโง่ลม ๆ แล้ง ๆ ในความแข็งเกร่งเหนือคนอื่น ความยึดมั่นในสิ่งที่ป็นรูปธรรม หรือวัตถุนิยมแบบหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ปากก็พร่ำรำพันถึงพระธรรมคำสอนของพระศาสนา ทำตนเป็นคนเคร่งครัดอยู่ในกรอบศีลธรรม แต่ก็ยังไม่วายต้องตกเป็นทาสของอารมณ์ปรารถนาและแรงเรียกร้องจากธรรมชาติ ความใจแข็งของแต่บุญญที่จริงแล้วก็คือ จุดอ่อนของตัวแก่นั่นเอง การที่แกวางตัวเหนือใคร ๆ ทำให้ต้องเสมือนถูกสาปให้อยู่ในภาวะว่าเหว หากนเห็นใจไม่ได้ และต้องถูกกำหนดให้อยู่กับสิ่งที่แกเฝ้าหวงแหนอยู่ไปจนตลอดกาล

โชค อยู่กับความเจ็บแค้นแต่หนหลัง เจ็บแค้นแทนแม่ซึ่งต้องตายด้วยความใจดำของพ่อ ชัยยังมีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่พ่อแย่งไปจากแม่

อาบจิต จากอดีตอันว่างเปล่า ไม่เคยมีอะไรเป็นของตัวเองเลย ทำให้ต้องดิ้นรนต่อสู้กับชะตาชีวิตเพื่อจะได้ “ลืมตาอ้าปากกับเขาบ้าง”

ความต้องการเป็นเจ้าของบ้าน ความยึดมั่นถือมั่นในวัตถุ (“ไร่ของฉัน ! บ้านของฉัน ! ห้างของฉัน !” ฯลฯ) ปรากฏอยู่

แก่นซัดในลักษณะนิสัยของตัวละครทุกตัวที่โลดแล่นอยู่บนเวทีนี้ และทั้งหมดก็ถูกผลักดันจากโลกีย์วิสัยอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เข้าสู่กับดักแห่งชะตากรรมของตนเอง สิ่งที่ทำให้ละครเรื่องนี้พ้นจากการเป็นละครเมสโสทรามาธรรมดาสามัญที่ตาชด้นอยู่ทั่วไป (ทั้ง ๆ ที่โครงเรื่องก็ดูจะเป็นประเภทเร้าอารมณ์ในทำนองเดียวกับนิยายตลกตลาคอย่างธรรมดา ๆ แม้เลี้ยงข้อใจฉายุเหยให้พ่อเกลียดลูกชาย ล้อลวงลูกเลี้ยงหนุ่มเข้าสู่บ่วงสวาทของตน ชัยยังประกอบฆาตกรรมทารกไว้เคียงสา — เข้าลักษณะละครเร้าอารมณ์เรียกน้ำตาแห่งความสงสารเวทนาได้เป็นอย่างดี) คือ การสร้างลักษณะนิสัยตัวละคร โดยนำเอาลักษณะของตัวละครตามแบบแทวจิตเข้ามาใส่ไว้ ยกเว้นตัวละครชั้นสูงสถานภาพอันสูงส่งทางจิตใจ ได้แก่การที่ตัวละครกล้าพอที่จะยอมเสี่ยงเอาสิ่งที่มีค่าที่สุดในชีวิต เป็นเดิมพันเข้าแลกกับสิ่งที่ปรารถนายังชีวิต และเมื่อพ่ายแพ้ก็ยอมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น ยอมรับความจริงและชะตากรรมซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ของตนอย่างอาจหาญ กล่าวโดยย่อก็คือ ตัวละครประสบชะตากรรมในความพ่ายแพ้

Eugene O'Neill เคยเขียนไว้ว่า

“โศกนาฏกรรมของมนุษย์คงจะเป็นสาระสำคัญสิ่งเดียวที่เกี่ยวข้องกับตัวมนุษย์เอง สิ่งที่น่าพิศวงน่าพิศวง คือการทำให้คนดูละครออกจาก

โรงละครไปพร้อมกับความรู้สึกที่ยิ่งใหญ่ขึ้น จากการได้เห็นใครบางคนบนเวทีเผชิญหน้าสู้กับชีวิต ต่อสู้กับโชคชะตาที่แปรผันไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยไม่จำเป็นต้องเอาชนะสิ่งเหล่านั้นได้ แต่อาจจะต้องพ่ายแพ้อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงด้วยซ้ำ.... ชีวิตของแต่ละบุคคลถูกทำให้มีค่าขึ้นมาเพียงจาก....การต่อสู้”

(“The tragedy of Man is probably the only significant thing about him. What I am after is to get an audience to leave the theatre with an exultant feeling, seeing somebody on the stage facing life, fighting against the eternal odds, not conquering, but perhaps inevitably being conquered. The individual life is made significant just by.... the struggle.”)

ในละครแทรกจิต “ชะตากรรม” เปรียบประจักษ์ตรรกะประทับอยู่ในชีวิตของตัวเอก ไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้ แต่อำนาจแห่งชะตากรรมก็ไม่ใช้สิ่งเดียวที่กำหนดชีวิตมนุษย์ในแทรกจิต ตัวเอกจะต้องไม่ปล่อยชีวิตให้ล่องลอยไปตามยถากรรม แต่จะต้องต่อสู้กับโชคชะตา ต่อสู้ชนิดหัวชนฝา ไม่ว่าจะอำนาจบีบบังคับหรืออุปสรรคขวางหน้าจะมีประการใด แต่ก็มักจะต้องพ่ายแพ้ เพราะอำนาจนั้นใหญ่ยิ่งเกินกำลังมนุษย์

จะหักทวน แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องยอมรับความพ่ายแพ้ นั้นโดยไม่มีทีโพยตีพายหรือสิ้นหวัง

O'Neill เขียนละครเรื่อง Desire Under the Elms ด้วยความตั้งใจอย่างเต็มที่ที่จะทำให้เป็นแทรกจิต นับแต่การเลือกพล็อตเรื่องเขาก็ใช้เรื่องที่คล้ายคลึงกับตำนานกรีกซึ่งเป็นเจ้าตำรับดั้งเดิมของแทรกจิต โดยเฉพาะเรื่องของ Hippolytus-Phaedra จะเห็นเค้าโครงเรื่องที่เหมือนกันชัดเจนที่สุด - ผู้เป็นบิดากลับมาบ้านหลังจากที่จากไปชั่วระยะหนึ่งพร้อมด้วยเมียสาว ผู้ซึ่งถูกตาต้องใจลูกเลี้ยงหนุ่มในวินาทีแรกที่พบหน้ากัน แต่ก็สามารถคบตาสามมิ่วได้ภายใต้สีหน้าชิงชัง ขอให้พ่อขับไล่ลูกชายออกไป เพราะไม่สนองอารมณ์ปรารถนาของตนโดยอ้างว่าลูกชายทำการบัดสีต่อตน พ่อก็หันหันปล้นเล่นโกรธแค้นลูกชาย-จะผิดกันก็แต่ตอนจบของเรื่องที่ต่างฝ่ายต่างก็เผชิญกับความหายนะในรูปผิดกัน

ในการที่หนุ่มสาวทั้งสองใน “แรงโลกีย์” ยอมรับชะตากรรมของตนอย่างอาภัพ ทั้งสองก้าวขึ้นสู่สถานภาพอันยิ่งใหญ่ เทียบเท่าตัวเอกของแทรกจิต O'Neill ให้ความรู้สึกจากละครเรื่องนี้ว่า โลกนี้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมอันเที่ยงแท้อยู่ในตัวของมันเอง บาปที่ทุกคนก่อได้รับการชดใช้ เกือบจะเข้ากับคติไทย ๆ ที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เพียงแต่ที่เราจะมองความหมายของละครเรื่องนี้เพียงในแง่คติ

สอนใจเท่านั้นไม่ได้เป็นอันขาด เพราะแท้จริงก็ไม่ได้มุ่งสอนศีลธรรม
 ให้คนดูเท่านั้น แต่จุดสำคัญของแท้จริงนั้นมุ่งผลทางจิตใจที่จะยก
 ระดับอารมณ์ และความเข้าใจโลกของคนดู โหม่นน้ำวจิตใจให้เกิด
 สภาวะแห่งความสงสาร และสะพรั่งไปด้วยชะตากรรมของตัวละคร
 เอก และในที่สุดของสภาวะทั้งสองนั้น ก็จะส่งผลให้เกิดความบริสุทธิ์
 ทางจิตใจ (Catharsis) รู้แจ้งความจริงอันเป็นแก่นสารของโลกอย่าง
 ถ่องแท้ ซึ่งเป็นผลสุกของละครประเภทแท้จริง

นพมาศ แวหงส์

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๕

ตอนที่หนึ่ง

ฉาก ๑

เวลาเย็น พระอาทิตย์ตกดิน

ฉาก ๒

เวลาพลบค่ำ

ฉาก ๓

เวลาเช้ามืด ก่อนพระอาทิตย์ขึ้น

ฉาก ๔

เวลารุ่งสาง

พัก ๑๐ นาที

ตอนที่สอง

สองเดือนต่อมา

ฉาก ๑

เวลาน่าย แดกร้อนจัด

ฉาก ๒

ค่ำวันเดียวกันนั้น

ฉาก ๓

ต่อจากฉาก ๒

ฉาก ๔

เช้ามืดรุ่งขึ้น

พัก ๑๐ นาที

ตอนที่สาม

ราวหนึ่งปีต่อมา

ฉาก ๑

เวลาค่ำ

ฉาก ๒

ตอนดึกคืนเดียวกันนั้น

ฉาก ๓

เช้ามืดคืนเดียวกัน

ฉาก ๔

รุ่งสาง

ผู้แสดง	วัชระ คุปตะเวทิน	.... เฒ่าบุญ
	เจษฎา เกษะรัฐ	.... สมาน
	คำรง ชูประวัตติ	.... สมัย
	สุรพล เศวตเศรณี	.... โชค
	เกียรติสุตา พานิชการ	.... อาบจิต

มธุรส	พงษ์โสภณ	ตรงใจ	ทรรพวสุ
มนฤติ	ประมวญทอง	ขวัญศักดิ์	ศิริพงษ์
ทิพรัตน์	ช่วงโชติ	พิสนต์	จตุพัฒน์กุล
แสง	มงคลสม	นิรุติ	จิตชัย
วิฑูรย์	ไพฑูริศคุปตะรักษ์	ไพรัช	ธิตศักดิ์
ทงศักดิ์	หิรัญรักษ์	วีระศักดิ์	ภูครองหิน
อวยชัย	อินทร์นาค	สุเทพ	

เขียนบทและกำกับการแสดง	^{นพวง} นสมาส	แววหงส์
ออกแบบฉาก แสง และกำกับการเทคนิค	ไม่เกิด	เคนิสัน
ช่วยกำกับการแสดง	ภาวิณี	วิทยานนท์
ช่วยกำกับการเทคนิค	กนิต	คุณาวุฒิ
กำกับเวที	เพ็ญศรี	เผ่าเหลืองทอง
ช่วยกำกับเวที	บัทมาวไล	รัตนภูมิ
	สมนึก	เลี้ยวชวลิต
	กระหัดเพชร	อินทร์ตัน
	ชันษา	ช่างสมบัติ
ที่ปรึกษาแต่งงาน	วิชัย	ไอละวิทย์มงคล
แต่งงาน	เมธี	สุทธิวาหนฤพุมิ
	ศักดิ์ศรี	โรจนสิริ
	พิศิษฐ์	ธรรมชนา

เครื่องประกอบการแสดง

พูนสุข	วีระประเสริฐ
บัทมาวไล	รัตนภูมิ
ปิยนารถ	สงวนมณี
วิรินดา	พูนพิพัฒน์

สร้างฉาก

นิสิตในชั้นวิชาการปฏิบัติงาน
ด้านเวที

แสง

บุษบง	ทองอยู่
ศิริลักษณ์	เสรีวัลย์สถิตย์
รจิตแก้ว	เรืองพรสวัสดิ์

เครื่องแต่งกาย

อรชума	ยุทรวงศ์
อรทัย	อสีปัญญา
สุรีย์	เลิศเชิยรคำรง
ชลลดา	ลีละวัฒน์
นัยนา	วัฒน์นะเจริญ
ปริยารัตน์	โล่หวิสุทธ์
พรรณี	มัลลานู

ประชาสัมพันธ์

อรชума	ยุทรวงศ์
สุรีย์	เลิศเชิยรคำรง
ชลลดา	ลีละวัฒน์
นัยนา	วัฒน์นะเจริญ
ปริยารัตน์	โล่หวิสุทธ์
พรรณี	มัลลานู
สายทิพย์	จิตตมาศ
อริยา	ลิมสุวัฒน์
ภาวณี	พุดมิกร
สุภา	ตั้งกิตติคุณ
ปริญญา	ฤทธิ์เจริญ
วิรินดา	พูนพิพัฒน์

สถานที่

กษฏี	หลี่ละเมียร
ยุวกี	กิตสม
ฐิติพร	ลิตระกุล
จามรี	ยุวณะเทมีย์

บัตร

เสาวนุช	ภูวณิश्य
วรวิมล	วรกาญจน์
รัตนากร	ฐานากาญจน์
เมธนี	บุญยืน
ศิริลักษณ์	เสวีวัลย์สถิตย
เอกจิต	กรัยวิเชียร
ภัทราภรณ์	มุลสวัสดิ์
ยุวณิตย	จรีเกษ
วิทยา	เศรษฐวงค์
อรทัย	อสีปัญญา
สุรีย์	เลิศเรียรดำรง
ปรียารัตน์	โล่ห์วิสุทธิ์

สูจิบัตร

สายทิพย์	จิตตมาศ
อริยา	ลิมสุวัฒน์
ภาวณี	พุดมิกร
สุภา	ตั้งกิตติคุณ
ปริญญา	ฤทธิ์เจริญ

ขอบพระคุณ

บริษัท ไทยน้ำทิพย์ จำกัด
 บริษัท เสริมสุข จำกัด
 หน่วยโสตทัศนศึกษากลาง
 คณะเกษตรกรรมศาสตร์
 คุณ เกษม จันทร์น้อย
 คุณ สมโภช รอดบุญ

คุณ วิจิตร และ คุณ ทองปอนด์ คุณาวุฒิ

รองศาสตราจารย์ สดใส พันธุมโกมล

และ . . . .

ผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน